

Bruselj, 16.3.2023
COM(2023) 168 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030

Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030

Evropska podjetja so gonilna sila naše družbe, saj ustvarjajo delovna mesta, inovacije in blaginjo. **Konkurenčnost in produktivnost** sta bistvena pogoja za razcvet podjetij in sta že desetletja v središču politike EU.

Ob nedavnih zaporednih krizah je EU hitro vzpostavila skupen in usklajen odziv, ki dokazuje, da je naša skupna moč večja od vsote prizadevanj vseh držav članic. Zaradi motenj v dobavnih verigah, ki jih je povzročila pandemija COVID-19, in vrtoglavega naraščanja cen energije, ker Rusija uporablja plin kot sredstvo za izsiljevanje, je evropski model postavljen na preizkušnjo. Ti izzivi so nas prisilili k prilagoditvi uveljavljenih gospodarskih in industrijskih politik, da bi lahko našim državljanom in podjetjem še naprej zagotavljali blaginjo in stabilnost ter da bi ostali pomemben akter na svetovnem prizorišču. Vendar s kriznim upravljanjem ni mogoče vzpostaviti močnega gospodarstva, ki bi bilo kos izzivom prihodnosti in bi zagotavljalo našo blaginjo in svetovni vpliv. Gospodarske produktivnosti ni mogoče graditi zgolj na podlagi ukrepov za odzivanje.

Zdaj je čas, da se osredotočimo na dolgoročnejšo konkurenčnost EU v vse bolj zahtevnih geopolitičnih razmerah. **Čas je za pogled v obdobje po letu 2030**, za katero je bila določena večina političnih ciljev EU.

Namen tega sporočila je prispevati k razpravam voditeljev o dolgoročni konkurenčnosti in produktivnosti evropskega gospodarstva. Evropska podjetja se morajo kljub negotovosti, omejitvi ponudbe in konkurenci, ki ni vedno poštena, odločiti o svojih naložbah za prihodnost.

EU lahko izkoristi svoje prednosti in doseže več kot le to, da poskuša dohiteti in premostiti vrzeli v rasti in inovacijah. **V prihodnost usmerjen, dobro opredeljen in usklajen okvir EU bo spodbujal uspešna podjetja, ki bodo lahko konkurirala na svetovnem trgu, ponujala privlačna delovna mesta in določala svetovne standarde.** Da bi gospodarstvo EU usmerili na pot trajnostne rasti po letu 2030, morajo EU in njene države članice dejavno zagotavljati strukturne izboljšave, dobro usmerjene naložbe in regulativne ukrepe v skladu s smernicami iz tega sporočila. Zdaj je treba sprejeti drugačne ukrepe, saj je to odločilen trenutek za dolgoročno konkurenčnost EU.

I. Sedanja konkurenčnost EU

Evropska unija je lahko na marsikaj ponosna. Je ena od treh najpomembnejših gospodarskih regij na svetu, saj njena trgovina z blagom in storitvami s preostalim svetom predstavlja 16,2 %¹ svetovne trgovine, kar je več kot delež EU-27 v svetovnem BDP, ki znaša malo manj kot 15 %². Vendar podrobnejši pregled kaže, da je bila od sredine devetdesetih let dalje **povprečna rast produktivnosti v EU šibkejša kot v drugih večjih gospodarstvih**, kar je privedlo do vse večjih razlik v ravni produktivnosti. Demografske spremembe so še dodatna obremenitev. Analize kažejo, da EU tudi na področju nekaterih transverzalnih tehnologij ne

¹ Own calculations on WB-WDI (Lastni izračuni za kazalnike svetovnega razvoja Svetovne banke) (<https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>).

² Statistični vodič GD za trgovino, avgust 2022 (europa.eu).

dohaja drugih delov sveta, saj v vseh treh razsežnostih inovacij, proizvodnje in sprejetja³ zaostaja za najnovejšim tehnološkim razvojem, ki omogoča rast v prihodnosti.

Dvojni prehod, ki temelji na evropskem zelenem dogovoru⁴ in digitalnem desetletju⁵, **spodbuja rast in modernizacijo gospodarstva EU**, odpira nove poslovne priložnosti in pomaga pridobiti konkurenčno prednost na svetovnih trgih. V obdobju 1990–2021 se je gospodarstvo EU povečalo za več kot 61 %, emisije pa so se zmanjšale za 28 %, kar jasno kaže, da rast ni več povezana z emisijami CO₂. Visoko digitalizirana industrija bo usposobljena za pametnejšo, učinkovitejšo, varnejšo in čistejšo proizvodnjo. Produktivnost podjetij, ki že vlagajo v podatkovno vodene inovacije in podatkovno analitiko, se povečuje za približno 5 % do 10 % hitreje kot produktivnost podjetij, ki ne vlagajo vanje⁶.

Da bi spodbudila okrevanje po pandemiji, je Komisija vzpostavila pot za spodbujanje **naložb in reform**. Poleg mehanizma za okrevanje in odpornost številni programi EU prispevajo k dvojnemu prehodu; 35 % skupne porabe iz vseh programov EU je na primer namenjenih doseganju podnebnih ciljev. Komisija je z nedavnim **industrijskim načrtom v okviru zelenega dogovora**⁷ opisala, kaj je potrebno, da bi sektor z neto ničelnimi emisijami srednjeročno ostal konkurenčen, in poudarila potrebo po hitrejših in enostavnejših postopkih za uspešno poslovanje podjetij. Za uvedbo obnovljivih virov energije, kritične surovine in proizvodnjo s pomočjo tehnologij z neto ničelnimi emisijami sta bila razvita upravna poenostavitvev in poenostavljeno izdajanje dovoljenj, v zvezi s katerima bo sčasoma preučeno širše izvajanje. To je bilo izvedeno ciljno usmerjeno in brez ogrožanja visokih standardov trajnosti.

II. Spodbujanje konkurenčnosti po letu 2030

Danes obstaja široko soglasje, da je **evropski model za vključujočo gospodarsko rast, ki temelji na trajnostni konkurenčnosti, gospodarski varnosti, trgovini ter odprti strateški avtonomiji in pošteni konkurenci, vir blaginje**.

Trajnostna konkurenčnost temelji na rasti produktivnosti, okoljski trajnostnosti, makroekonomski stabilnosti in pravičnosti. Gospodarska varnost je sposobnost gospodarstva EU, da vzdrži pretrese in zaščiti lastne interese, zahvaljujoč odpornim in diverzificiranim dobavnim verigam ter uspešnim podjetjem. EU se s prizadevanji za odprto strateško avtonomijo zavezuje k odpiranju trgovine, hkrati pa prevzema svojo odgovornost za oblikovanje bolj trajnostnega in pravičnejšega sveta, krepi lastne zmogljivosti za povečanje odpornosti ter se odločno postavlja po robu prisilnim in nepoštenim praksam.

Iz zgodovine Evropske unije se lahko marsičesa naučimo. Obsežni programi in reforme na ravni Skupnosti z jasno razsežnostjo konkurenčnosti, kot sta *skupna trgovinska politika* v petdesetih in *program za enotni trg* v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, so spodbudili

³ To so avtomatizacija na višji ravni, prihodnost povezljivosti, razpršena infrastruktura, računalništvo naslednje generacije, uporabna umetna inteligenca, prihodnost programiranja, arhitektura zaupanja, biološka revolucija. EU ima vodilno vlogo pri proizvodnji in sprejemanju materialov naslednje generacije ter na področju čiste tehnologije. Vir: McKinsey [securing-europes-competitiveness-addressing-its-technology-gap-september-2022.pdf \(mckinsey.com\)](#).

⁴ COM(2019) 640 final.

⁵ COM(2021) 118 final.

⁶ OECD (2015). Data-driven innovation: big data for growth and well-being (Inovacije, ki temeljijo na podatkih: velepodatki za rast in dobro počutje), OECD Publishing, Pariz.

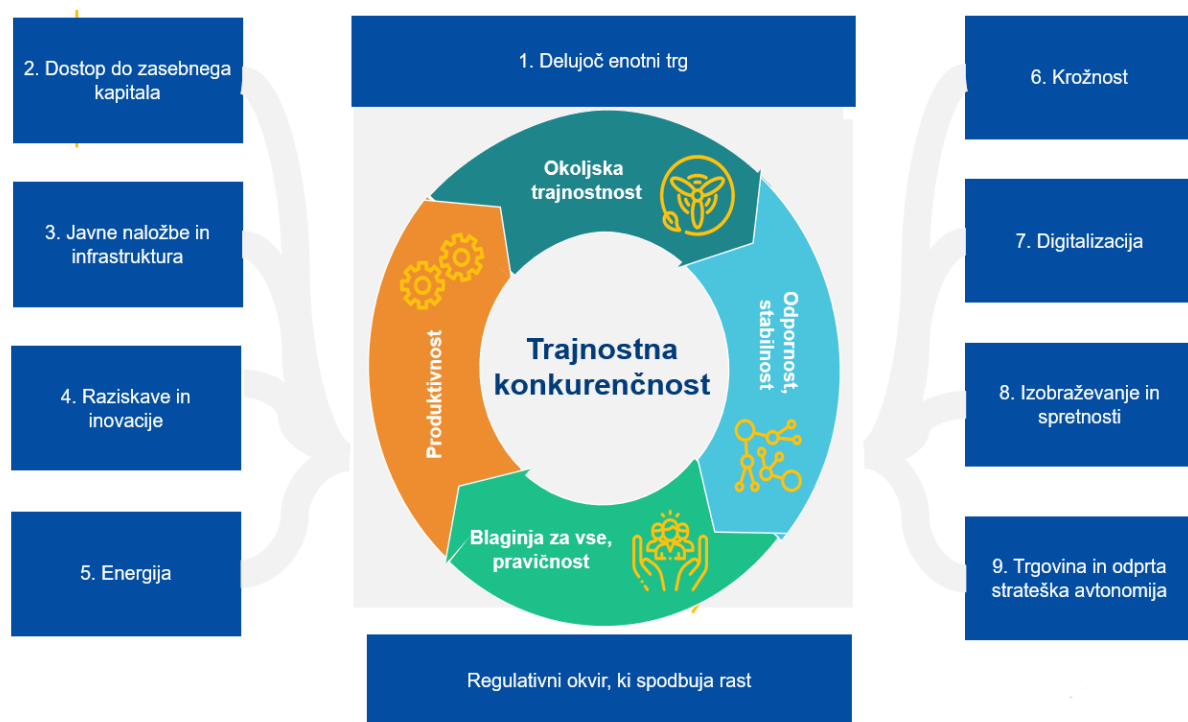
⁷ COM(2023) 62 final.

gospodarsko dejavnost in produktivnost. **Odločnejše skupno ukrepanje na ravni EU lahko danes spet spodbudi blaginjo in produktivnost.**

Naš evropski sistem pravic in vrednot privablja posameznike in podjetja v EU na podlagi močnega evropskega socialnega modela z **enakimi možnostmi za vse** in tržnega gospodarstva, v katerem ni nihče zapostavljen. EU ima vodilno vlogo pri večini razsežnosti socialne vključenosti⁸, ki jih podpira evropski steber socialnih pravic. Zanesljive institucije, stabilen makroekonomski okvir, vključno z dobro delujočim trgom dela, vzdržna zadolženost in politika, usmerjena v stabilne cene, bodo še naprej dejavniki uspeha za konkurenčnost EU. Pravna država zagotavlja temeljne pravice ter podpira stabilno, predvidljivo in naložbam prijazno poslovno okolje z zagotovljeno pravico do pravnega varstva. Podobno sta med prednostmi EU tudi visokokakovostna infrastruktura in človeški kapital z dobro izobraženo in usposobljeno delovno silo.

Komisija bo v okviru **evropskega semestra** še naprej zagotavljala analize in predlagala priporočila za posamezne države, da bi odpravila ključna ozka grla za trajnostno in vključujočo rast v državah članicah ter zagotovila učinkovit reformni zagon za vzpostavitev **pravih pogojev za povečanje konkurenčnosti in produktivnosti**, tudi v zvezi s fiskalnimi politikami in makroekonomsko stabilnostjo.

Da bi spodbudila prihodnost evropske konkurenčnosti, Komisija predlaga delo na področju devetih dejavnikov, ki se medsebojno krepijo. Komisija si bo poleg teh devetih dejavnikov in v drugi fazi ukrepanja dejavno prizadevala za **regulativni okvir, ki bo spodbujal rast.**

⁸ Dohodkovna neenakost, kot je bila izmerjena z Ginijevim koeficientom, znaša 30, medtem ko v ZDA znaša 41 in na Kitajskem 39,7. Trendi v zvezi s splošno dohodkovno neenakostjo kažejo stalno zmanjševanje – glej [Pregled socialnih kazalnikov – evropski steber socialnih pravic – Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

1. Delujoč enotni trg

Na enotnem trgu deluje 23 milijonov podjetij, ki zaposlujejo skoraj 128 milijonov ljudi, kar prispeva k strukturnemu povečanju BDP EU za približno 9 %⁹. Enotni trg podjetjem omogoča dostop do kroga strank, ki šteje več kot 440 milijonov ljudi, to pa je podlaga za čezmejno rast in ekonomijo obsega.

Sporočilo „30 let enotnega trga“¹⁰ obravnava njegove dosežke in potencial ter navaja, kje je mogoče storiti več za odpravo ovir in poglobitev enotnega trga.

Enotni trg je nedvomno jedro konkurenčnosti EU in bo to ostal tudi v prihodnje. Z enotnim trgom se uresničujejo štiri temeljne svoboščine Pogodbe.

Enaki konkurenčni pogoji na enotnem trgu in na svetovni ravni so še naprej prednostna naloga. Za podjetja je enotni trg glavno gonilo rasti, produktivnosti in konkurenčnosti. Za potrošnike po vsem svetu je vir zaupanja, da so izdelki, kupljeni v Uniji, varni in visokokakovostni ter proizvedeni ob upoštevanju visokih delovnih standardov in standardov varstva okolja. Kot je navedeno v sporočilu z naslovom „30 let enotnega trga“, je pravilen in pravočasen prenos prava EU ključnega pomena za zagotovitev, da bo zakonodaja o enotnem trgu dosegla predvidene učinke.

Močna politika konkurence mora ostati v središču naših prizadevanj, saj je ključnega pomena za inovacije in znižanje cen za potrošnike v EU¹¹. Komisija trenutno izvaja pregled, ki zajema več kot 20 sklopov pravil in smernic o konkurenci v vseh njenih instrumentih, pri čemer upošteva pomemben razvoj v zadnjih letih, zlasti digitalizacijo in nove načine ponujanja blaga in storitev, ter vse bolj medsebojno povezano in globalizirano naravo trgovinskih izmenjav. Uvedla je tudi nova orodja za preprečevanje novih groženj konkurenci. Akt o digitalnih trgih zagotavlja, da velika platformna podjetja ne izkrivljajo poštene konkurence. Uredba o tujih subvencijah ščiti enake konkurenčne pogoje za vsa podjetja na enotnem trgu, tako da obravnava izkrivljanja, ki jih povzročajo tuje subvencije. Komisija bo hkrati še naprej polno uporabljala instrumente trgovinske zaščite in mednarodno trgovino, ki temelji na pravilih, za zaščito pred nepoštenimi trgovinskimi praksami, kot so damping in izkrivljajoče subvencije.

Za **nadaljnje povezovanje enotnega trga** je treba, kot je navedeno v sporočilu z naslovom „30 let enotnega trga“, odpraviti ovire in se osredotočiti na nekatere sektorje. Komisija si bo na primer prizadevala za nadaljnje izvajanje načela „samo enkrat“, tudi prek točk „**vse na enem mestu**“, na področjih, kot so obdavčitev, carina in regulativno poročanje¹². V prihodnje obstaja velik potencial za okrepitev in dokončanje enotnega trga za storitve.

⁹ [Pravne ovire v državah članicah za pravila enotnega trga](#), Tematski sektor za gospodarsko in znanstveno politiko ter kakovost življenja, Generalni direktorat za notranjo politiko, Evropski parlament, november 2020.

¹⁰ Sporočilo: 30 let enotnega trga, COM(2023) 162 final.

¹¹ COM(2021) 713 final.

¹² Pobude, kot je sistem DDV „vse na enem mestu“ za e-trgovino, ki se uporablja od julija 2021; predlog uredbe o evropski enotni točki dostopa za izboljšanje javnega dostopa do finančnih informacij in informacij o

Nadaljnja širitev in poglobitev enotnega trga je edini stroškovno najučinkovitejši ukrep za zagotovitev produktivnosti EU. Raven povezovanja na področju trgovine z blagom in storitvami se je v zadnjih 30 letih podvojila, vendar je povezovanje na področju storitev, ki predstavljajo približno 70 % BDP EU, še vedno precej pod ravno na področju blaga.

Za spremljanje tega dejavnika se predlagata naslednja ključna kazalnika uspešnosti:

Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovjši razpoložljivi podatki
1 Povezanost enotnega trga (trgovina v primerjavi z BDP)	Pregled enotnega trga	Povečanje	23,5 % za blago (2021) 6,75 % za storitve (2021)
2 Odstopanje od skladnosti	Pregled enotnega trga	0,5 %	1,3 % (2021)

2. Dostop do zasebnega kapitala in naložb

Zasebne naložbe predstavljajo več kot 85 % vseh naložb v EU¹³. Naložbe, potrebne za pospešitev zelenega in digitalnega prehoda, izboljšanje odpornosti in povečanje konkurenčnosti Unije, bodo morale izvirati predvsem iz zasebnega sektorja. Trenutna velikost in globina kapitalskih trgov EU ne zadostujeta za podporo prihodnji rasti EU. Kapitalizacija delniškega trga EU je več kot za polovico manjša od kapitalizacije v ZDA, izražene v odstotkih BDP, in nižja kot na Japonskem, Kitajskem in v Združenem kraljestvu. Vendar Evropejci prihranijo veliko več kot Američani. Industrija tveganega kapitala v EU je dvajsetkrat manjša od tiste v ZDA¹⁴ in večina naložb tveganega kapitala je osredotočena v le nekaj državah članicah EU.

Konkurenčno gospodarstvo potrebuje učinkovit dostop do financiranja. Čeprav ima javna podpora ključno vlogo pri mobilizaciji naložb, je zaradi velikega obsega potreb bistvenega pomena znatno zasebno financiranje. Čeprav se je dostop do financiranja v EU v zadnjih letih znatno izboljšal, je tvegani kapital (zlasti za rast in širitev podjetij) še vedno omejen.

Poglobitev unije kapitalskih trgov je bistvena za sprostitev zasebnih naložb, diverzifikacijo virov financiranja in učinkovito razporeditev kapitala po vsej EU. Rast kapitalskih trgov in njihovo čezmejno povezovanje bosta podjetjem omogočila dostop do različnih virov financiranja in naložbenih priložnosti, ko se bodo v Evropi ustanovljala in širila. Poleg tega mora EU odpraviti razdrobljenost, da bi olajšala čezmejne naložbe. Za to so potrebni bolj usklajeni insolvenčni zakoni, poenostavljen dostop do kapitalskih trgov, zlasti za manjša podjetja, tesnejše sodelovanje malih vlagateljev na kapitalskih trgih, močna tržna infrastruktura, enostaven dostop do finančnih informacij in celovitejši nadzor.

trajnosti subjektov, o katerem potekajo pogajanja (COM(2021) 723 final), ali o tehničnem sistemu po načelu „samo enkrat“, dostopnem prek enotnega digitalnega vstopnega mesta EU.

¹³ Naložbe sektorja država kot odstotek skupnih bruto investicij v osnovna sredstva. BDP in poraba za naložbe po sektorjih – podatki OECD.

¹⁴ Ocenjeno na podlagi tokov (2021; vir: InvestEurope za EU; National Venture Capital Association (Nacionalno združenje tveganega kapitala) za ZDA).

Komisija je pripravljena v celoti podpreti Evropski parlament in Svet pri hitrem sprejetju njenih predlogov in povečanju ambicioznosti zdaj in v prihodnje. Vsi predlogi v okviru akcijskega načrta za unijo kapitalskih trgov bi morali biti sprejeti pred koncem mandata te Komisije. Ukrepati je treba zdaj.

Tudi dokončanje bančne unije je ključnega pomena za konkurenčnost gospodarstva EU. Ker 75 % posojil podjetij zagotavljajo banke EU, je močna bančna unija ključna za finančno stabilnost. Komisija bo sprejela nadaljnje ukrepe na podlagi izjave Euroskupine, da bi pregledala okvir za krizno upravljanje bank in jamstva za vloge¹⁵.

Unija kapitalskih trgov in bančna unija nista sektorski politiki, temveč podpirata zdravje celotnega evropskega gospodarstva.

Tudi **davčni okvir EU** je ključnega pomena pri podpiranju rasti in zasebnih naložb, zlasti z odpravo davčnih ovir za čezmejne naložbe. Kot je bilo napovedano, bo Komisija predstavila predloga za vseevropski sistem davčnega odtegljaja in novi okvir za obdavčitev dohodkov podjetij v Evropi (BEFIT).

Regulativni okvir za finančne storitve se je od finančne krize bistveno spremenil, da bi se zagotovila stabilnost in spodbudili kapitalski trgi. Medtem ko stabilen okvir spodbuja podjetjem prijazno okolje in pravno varnost za udeležence na trgu, bi morala zakonodaja o finančnih storitvah izkoristiti priložnosti, ki jih prinašajo inovacije in tehnološke spremembe, hkrati pa obravnavati nastajajoča tveganja v skladu s strategijo za digitalne finance in strategijo za mala plačila¹⁶.

EU se je uveljavila kot **vodilna na področju trajnostnega financiranja na mednarodni ravni**. Prizadeva si za konvergenco standardov poročanja o trajnostnosti na svetovni ravni, zlasti prek mednarodne platforme za trajnostno financiranje. Komisija si bo prizadevala čim bolj racionalizirati izvajanje obveznosti razkritja, hkrati pa ohraniti ambicije EU v smislu zelenega prehoda in zagotoviti smernice za podjetja¹⁷. Trenutno poteka delo v zvezi s celovito oceno izvajanja uredbe o razkritjih v zvezi s trajnostnostjo.

Zagonska javna sredstva lahko spodbudijo in mobilizirajo zasebne naložbe. Evropski svet za inovacije, ustanovljen v okviru programa EU Obzorje Evropa, je z olajšanjem dostopa do financiranja in svetovalnih storitev doslej omogočil več kot 112 „kentavrov“¹⁸ in več kot 12 „samorogov“. Cilj programa InvestEU je mobilizirati več kot 372 milijard EUR financiranja, predvsem zasebnega, s poudarkom na prednostnih področjih, Komisija pa je sodelovala z EIB in drugimi izvajalskimi partnerji pri oblikovanju nabora produktov, ki bo ustrezal trenutnim potrebam, vključno z namenskimi produkti na področju tveganega kapitala za podjetja v zagonski fazi. Vendar to ne bi zadostovalo za zadovoljitev prihodnjih potreb. Zato Komisija ocenjuje, kako bi bilo mogoče povečati skupno financiranje za InvestEU, zlasti za obdobje 2024–2027. Poleg tega bi imel prihodnji evropski sklad za suverenost

¹⁵ [Izjava Euroskupine o prihodnosti bančne unije z dne 16. junija 2022 – Consilium \(europa.eu\)](#) [Izjava Euroskupine o prihodnosti bančne unije z dne 16. junija 2022 – Consilium \(europa.eu\)](#).

¹⁶ COM(2020) 591 final in COM(2020) 592 final. Komisija bo na primer predlagala okvir, ki bo Evropski centralni banki omogočil morebitno izdajo digitalnega eura.

¹⁷ Komisija je že zagotovila smernice o obveznostih razkritja, na primer v zvezi s taksonomijo, in bo zagotovila dodatne smernice v zvezi z uredbo o razkritjih v zvezi s trajnostnostjo pred sredino leta 2023.

¹⁸ Kentavri ali morebitni prihodnji samorogi sta izraza za zagonska podjetja, ki so dosegla vrednotenje v višini več kot 100 milijonov EUR. Samorogi so zagonska podjetja, ki so dosegla vrednotenje v višini več kot milijardo EUR.

pomembno vlogo pri privabljanju zasebnih naložb v kritične in nastajajoče tehnologije za zeleni in digitalni prehod.

Močne zasebne naložbe dokazujejo zaupanje v konkurenčnost Evrope. Tvegani kapital dopolnjuje bančno financiranje z bolj raznolikimi modeli financiranja za podjetja, zlasti za mlada inovativna podjetja. EU mora okrepiti svoja prizadevanja, da bi ponudila enake priložnosti kot druga vodilna gospodarstva.

Za spremljanje tega dejavnika se predlagata naslednja ključna kazalnika uspešnosti:

Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovjši razpoložljivi podatki
3 Neto zasebne naložbe kot delež BDP	Pregled enotnega trga	Povečanje	3,2 % (2021) 2,6 % (2020)
4 Naložbe tveganega kapitala	Pregled enotnega trga	Povečanje	0,48 % (2021) 0,03 % (2018)

3. Javne naložbe in infrastruktura

Javne naložbe so bistvene za spodbujanje konkurenčnosti z vlaganjem na področjih, kot so raziskave in razvoj, izobraževanje in zdravstvo, za spodbujanje dobro povezanega in nemoteno delujočega enotnega trga z vlaganjem v infrastrukturo ter za privabljanje zasebnih naložb. Leta 2022 so javne naložbe v EU znašale 3,2 % BDP. V letu 2021 je javna poraba za izobraževanje znašala 4,8 % BDP.

Javni proračuni EU skupaj z državami članicami državljanom zagotavljajo visoko raven javnih storitev in infrastrukture. Kakovostni zdravstveni sistemi in izobražena družba, pripravljena na prihodnje izzive, so temeljnega pomena za odpornost naših gospodarstev.

Kohezijska politika pomembno prispeva k javnim naložbam na ravni EU, ki uresničujejo skupno dogovorjene evropske prednostne naloge ter spodbujajo gospodarsko konvergenco in odpornost. V prihodnje bodo kohezijski skladi še naprej pomembni za konkurenčnost Unije, saj bodo izkoriščali potencial vseh regij in obravnavali njihove posebne potrebe.

Evropski okvir ekonomskega upravljanja je treba nujno prenoviti, da bo imel sklop fiskalnih pravil EU, ki v celoti upošteva novo gospodarsko in geopolitično realnost. Cilj reformnih usmeritev Komisije je združiti fiskalne, reformne in naložbene zaveze vsake države članice v skupnem okviru EU. Začrtane fiskalne usmeritve za posamezne države ter njihove zaveze glede prednostnih javnih naložb in reformne zaveze bodo skupaj zagotovili trajnostno in vključujočo rast ter hkrati trajno in postopno zmanjševanje dolga.

V prihodnje so ključnega pomena nadaljnje in naraščajoče javne naložbe v zagotavljanje obsežne razogljičene infrastrukture. Da bi podprli rast industrije in v celoti izkoristili priložnosti enotnega trga, so potrebne večje zmogljivosti in posodobitev **energetske in prometne infrastrukture ter infrastrukture za povezljivost** po vsej EU.

Posodobitev evropske prometne infrastrukture bo državljanom in podjetjem omogočila pametne, varnejše in učinkovitejše storitve mobilnosti in logistike, odporne na podnebne spremembe. Povezljivost je ključnega pomena za kohezijo, še bolj pa za države članice na

obrobu enotnega trga. EU bi morala še naprej imeti vodilno vlogo pri spodbujanju enakih konkurenčnih pogojev na svetovni ravni v letalskem in pomorskem sektorju.

Za te infrastrukture, pa tudi za energijo, so bistveni **čezmejni in večdržavni projekti**. EU in države članice morajo poenostaviti, pospešiti in uskladiti digitalizacijo in regulativni postopek za infrastrukturne projekte, zlasti za čezmejne medsebojne povezave in ozka grla.

Vesolje postaja vse bolj ključni dejavnik, ki omogoča dobro delovanje naših gospodarstev ter **varnost in obrambo**. Vesolje ima številne sinergije z obrambnim sektorjem¹⁹. Njihovo izkoriščanje in nadaljnja utrditev vodilnih vesoljskih pobud EU (Galileo, Copernicus in IRIS) bosta EU omogočila, da doseže svoje geopolitične in strateške cilje (npr. obramba meja, varnost, obvladovanje izrednih razmer, zmanjšanje odvisnosti), spodbudi inovacije in okrepi evropsko gospodarsko rast.

Javna naročila lahko s povečanim povpraševanjem spodbudijo dobavne verige. Kadar se uporabljajo strateško in niso osredotočena le na ceno, lahko spodbudijo zanesljivost oskrbe in trajnostnost ter povečajo odpornost industrijskih ekosistemov. akt o neto ničelni industriji²⁰ je korak v to smer. Prav tako bi bilo treba olajšati sodelovanje inovativnih in trajnostnih MSP ali konzorcijev, ki vključujejo te MSP, pri javnih naročilih. Kadar je mogoče, bi morali biti razpisi zasnovani tako, da bi omogočali sodelovanje MSP, tudi v projektih v okviru strategije Global Gateway.

Za zagotavljanje visokokakovostnih javnih dobrin in spodbujanje privabljanja zasebnih naložb so potrebne ustrezne ravni javnih naložb. Vzdržne javne finance in rast lahko zagotovijo potreben fiskalni manevrski prostor.

Za spremljanje tega dejavnika se predlagata naslednja ključna kazalnika uspešnosti:

Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovejši razpoložljivi podatki
5 Javne naložbe kot delež BDP	Podatkovna zbirka AMECO	Povečanje	3,2 % (2022)

4. Raziskave in inovacije

Iz EU izvira približno petina pogosto citiranih publikacij, patentov ter raziskav in inovacij na svetu, čeprav ima manj kot 7 % svetovnega prebivalstva.

Trenutno EU vlaga približno 330 milijard EUR na leto v raziskave in inovacije, kar ustreza 2,26 % njenega BDP.

Leta 2021 je bilo 73,6 % naložb podjetij v raziskave in razvoj v EU opravljenih v treh ključnih sektorjih: avtomobilska industrija (31,3 %), proizvajalci in storitve IKT (22,6 %) in zdravstvena industrija (19,9 %) ²¹.

Leta 2021 je bilo v EU 69 samorogov, na Kitajskem 169 in v ZDA 470 ²².

Intenzivnost naložb EU v raziskave in razvoj se je v obdobju 2000–2020 ²³ povečala z 1,8 % BDP na 2,3 % BDP, vendar zaostaja za ZDA (3,5 %), Japonsko (3,37 %) in Južno Korejo (4,8 %) v letu 2021 ²⁴.

¹⁹ Vesoljska strategija EU za varnost in obrambo (JOIN(2023) 9).

²⁰ COM(2023) 161 final.

²¹ Podatki iz Pregleda stanja naložb v industrijske raziskave in razvoj.

²² [Uspešnost EU na področju znanosti, raziskav in inovacij v letu 2022](#).

²³ Podatki Eurostata.

Evropa ostaja znanstvena gonilna sila, usklajevanje raziskav s skupnimi prednostnimi nalogami v EU pa se je izboljšalo. Kljub temu pa Evropa v primerjavi s tekmeci premalo vlaga v raziskave in inovacije. **Današnje naložbe v inovacije pomenijo večjo konkurenčnost v prihodnje.** Da bi industrija EU ostala konkurenčna, mora pospešiti inovacije, zlasti za zeleni in digitalni prehod ter sektorje, ki oblikujejo tudi gospodarstvo in družbo prihodnosti. Proračuni EU in držav članic zagotavljajo znatna sredstva. Vendar so zasebni izdatki za raziskave in razvoj razmeroma nizki v primerjavi z drugimi regijami na svetovni ravni. Pritegniti bi bilo treba tudi večji obseg zasebnega financiranja. Poleg pospešenega financiranja bi morali biti tudi poslovni pogoji primerni za inovativna zagonska podjetja in MSP, da bi se lahko širila in ostala v EU. Evropski svet za inovacije združuje nepovratna sredstva in lastniški kapital, njegov cilj pa je zagotoviti prave pogoje, ki bodo zagonskim podjetjem omogočili širitev, ne da bi se morala preseliti drugam zaradi iskanja financiranja.

Da bi povečala naložbe v raziskave in inovacije, Komisija spodbuja države članice, naj zagotovijo splošne **davčne spodbude za raziskovalne in inovacijske dejavnosti. Javno-zasebna partnerstva, podporni ukrepi za raziskave, razvoj in inovacije, tudi v okviru pomembnih projektov skupnega evropskega interesa,** so ključni za zmanjšanje tveganja inovacij.

Medtem ko kohezijska politika podpira konvergenco manj razvitih regij s podporo raziskavam, inovacijam in pametni specializaciji, je za EU pomembno, da se vse njene regije odlikujejo na področju inovativnosti. Cilj novega evropskega programa za inovacije je pospešiti in okrepiti inovacije po vsej EU. To je zlasti pomembno za obetavna prihodnja področja **čiste tehnologije, biotehnologije in digitalizacije,** za katera je značilna večja produktivnost dela kot v tradicionalnih sektorjih²⁵. EU mora izkoristiti potencial teh tehnologij in svojo industrijo pripraviti na konkurenčnost po letu 2030, da ne bo na teh področjih z visokim potencialom rasti le sledila, temveč bo lahko prevzela vodilno vlogo.

Čiste tehnologije so danes osrednji del zelenega prehoda in so eno od najbolj obetavnih področij, na katerem EU lahko in bi morala še naprej razvijati svojo primerjalno prednost. EU ostaja vodilna na področju čistih in pametnih proizvodnih tehnologij in bi morala predvsem izkoristiti svoj vodilni položaj na področju krožnosti in zelenih patentov visoke vrednosti. Gradila bi lahko tudi na svojem močnem položaju na področju sodobnih materialov in tehnologij za podnebno nevtralnost v energetsko intenzivnih panogah ter preoblikovala in razvila avtomobilsko in prometno industrijo.

Poleg čistih tehnologij lahko tudi **biotehnologija** ponudi rešitve visoke vrednosti na biološki osnovi za širok nabor uporab in sektorjev, kot je zdravstvo, ter lahko z doma pridelanimi obnovljivimi materiali nadomesti fosilne ali pridobljene in uvožene materiale. Kar zadeva modro biotehnologijo, lahko zbiranje, obdelava in uporaba podatkov o oceanih in z njimi povezanih človekovih dejavnostih osvojijo svetovne trge. Krožno biogospodarstvo ponuja ogromen potencial za raziskovanje, kako bi bilo mogoče nadomestiti redke naravne vire.

²⁴ Podatki OECD.

²⁵ Na primer, produktivnost podjetij, ki vlagajo v podatkovno vodene inovacije in podatkovno analitiko, se povečuje za približno 5 % do 10 % hitreje kot produktivnost podjetij, ki ne vlagajo vanje (OECD: Data driven innovation: big data for growth and well-being (Inovacije, ki temeljijo na podatkih: velepodatki za rast in dobro počutje), 2015).

Skupina EIB kot finančna veja EU spodbuja javne naložbe v podporo raziskavam in razvoju inovativnih projektov in tehnologij v skladu s prednostnimi nalogami EU. Pomaga pritegniti zasebne vlagatelje z zagotavljanjem tveganega financiranja ter tehničnega in finančnega strokovnega znanja za inovativne projekte, tudi v okviru InvestEU.

Doslej je bil napredek EU pri doseganju cilja porabe za raziskave in razvoj, izraženega kot odstotek BDP, premajhen, in glede na trenutne trende bo ta poraba ostala precej pod ciljem 3 % do leta 2030. Za ohranitev konkurenčnosti po letu 2030 bodo potrebna še večja prizadevanja. Čeprav je veliko število patentov dokaz ustvarjalnosti in inovativnosti v EU, si je mogoče pri dajanju na trg pomagati z regulativnimi preizkusnimi platformami in finančno podporo.

Za spremljanje tega dejavnika se predlagata naslednja ključna kazalnika uspešnosti:

Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovjši razpoložljivi podatki
6 Intenzivnost raziskav in razvoja v % BDP	Pregled enotnega trga	> 3 % po letu 2030	2,26 % (2021)
7 Število patentnih prijav	Eurostat	Povečanje	67 713 (2021) 65 925 (2020)

5. Energija

Od vrhunca zvišanja cen plina lanskega avgusta se cene plina znižujejo in zdaj znašajo približno 50 EUR/MWh, kar je primerljivo s cenami pred vojno januarja 2022. Vendar so cene električne energije za podjetja in potrošnike v EU še vedno višje kot v drugih delih sveta, na primer dvakrat višje kot v ZDA²⁶.

Leta 2021 je bilo 21,8 % bruto končne porabe energije v EU iz obnovljivih virov. V letu 2022 se je nameščena zmogljivost (353 GW) povečala za 16 % in tako omogočila prihranek približno 11 milijard kubičnih metrov ekvivalenta plina na leto.

Da bi EU ohranila svojo konkurenčnost, potrebuje zanesljivo in varno oskrbo z energijo po dostopnih cenah ter dobro povezan trg energije, ki bo odporen proti motnjam. **Cene energije** so zgodovinsko višje v EU kot v drugih regijah sveta, ta vrzel pa se je nedavno povečala zaradi ruske vojne agresije proti Ukrajini. Cene energije bodo v EU še nekaj let višje kot za nekatere svetovne konkurente. Cilj načrta REPowerEU²⁷ je povečati energetske neodvisnosti EU in pospešiti cilje razogljičenja iz evropskega zelenega dogovora. O več zakonodajnih aktih potekajo pogajanja ali pa so bili nedavno odobreni, da bi povečali ambicije na področju obnovljivih virov energije in energijske učinkovitosti ter stabilizirali trge in zaščitili potrošnike pred visokimi cenami energije.

Hitrejšje uvajanje obnovljivih virov energije in energijska učinkovitost sta ključnega pomena za izboljšanje naših gospodarskih temeljev, znižanje cen energije in zagotavljanje naše energetske neodvisnosti. Zato bodo potrebne znatne naložbe v proizvodnjo energije,

²⁶ Cene energije, Mednarodna agencija za energijo (2022). V tretjem četrtletju leta 2022 so cene električne energije za industrijske odjemalce znašale 192,59 USD/MWh v primerjavi s 94,22 USD/MWh v ZDA.

²⁷ COM(2022) 230 final.

omrežja in industrijske zmogljivosti v teh sektorjih. Revizija zasnove trga z električno energijo²⁸ bo okrepila spodbude za zasebne naložbe v obnovljive vire energije. EIB je v skladu z industrijskim načrtom v okviru zelenega dogovora in po odobritvi svojih upravljaljskih organov izrazila pripravljenost, da poveča svoj prispevek k načrtu REPowerEU s 30 milijard EUR na 45 milijard EUR, kar bi lahko spodbudilo skupne naložbe v višini več kot 150 milijard EUR za zmogljivost in uvedbo neto ničelne industrije.

Poleg tega je za elektrifikacijo gospodarstva potrebna nadgradnja omrežja, da se podpreta vključevanje obnovljivih virov energije in **digitalizacija energetskega sistema**. Tudi **shranjevanje energije** bo zelo pomembno za zagotavljanje prožnosti in zanesljivosti oskrbe, saj olajšuje vključevanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov, podpira omrežje in prenaša energijo v čas, ko bo najbolj potrebna.

EU si je zastavila ambiciozne cilje za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in jih mora zdaj izpolniti, da bi povečala energetska neodvisnost in postopoma zmanjšala razliko v stroških z drugimi deli sveta.

Za spremljanje tega dejavnika se predlagata naslednja ključna kazalnika uspešnosti:

Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovjši razpoložljivi podatki
8 Delež energije iz obnovljivih virov	Eurostat	45 % leta 2030	21,77 % (2021)
9 Cene električne energije za negospodinske odjemalce	Eurostat	Nižje in nato stabilne	0,1604 EUR na kWh (prvi semester 2022)

6. Krožnost

Krožno gospodarstvo, ki ga omogoča tehnološka revolucija, je ključno za ločitev gospodarske rasti EU od rabe primarnih virov. Poleg tega bi Evropa lahko povečala produktivnost virov za do 3 % letno. To bi pomenilo 7-odstotno povečanje BDP v primerjavi z običajnim scenarijem, kar bi dodatno pozitivno vplivalo na zaposlovanje in okolje²⁹.

Leta 2021 je stopnja krožne rabe materialov v EU znašala 11,7 %³⁰. Po ocenah Eurostata so sektorji krožnega gospodarstva leta 2021 predstavljali skoraj 4,3 milijona delovnih mest³¹ in dodano vrednost v višini približno 299 milijonov EUR³².

Krožno gospodarstvo je velika priložnost za zmanjšanje odvisnosti od virov in količine odpadkov ter povečanje produktivnosti virov, zaposlovanja in rasti. Prav tako ima potencial za oblikovanje nove vrste storitev, krožnih poslovnih modelov „izdelek kot storitev“, souporabe (peer-to-peer sharing), proizvodnje na zahtevo strank in digitalnih

²⁸ COM(2023) 148 final in COM(2023) 147 final.

²⁹ Growth Within: A Circular Economy Vision For a Competitive Europe (Notranja rast: vizija krožnega gospodarstva za konkurenčno Evropo); poročilo McKinsey Centre for Business and Environment & Ellen MacArthur Foundation; junij 2015.

³⁰ [Krožno gospodarstvo – snovni tokovi – Razlaga statističnih podatkov \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows);

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows

³¹ Podatki [Eurostata](#).

³² Podatki [Eurostata](#).

rešitev. Politike EU na področju krožnega gospodarstva podpirajo cilj EU, da zmanjša svojo trgovinsko odvisnost. Izdelki, ki so zasnovani za popravilo, ponovno uporabo in recikliranje ter imajo večjo vrednost materialov, bodo ključnega pomena za krožno gospodarstvo. Industrijska simbioza, ko odpadki in stranski proizvodi ene panoge postanejo surovine za druge, je še eno področje trajnostne industrijske rasti.

Dobro delujoč trg za sekundarne surovine bo ključnega pomena v času omejenih virov. V ta namen bo akt o kritičnih surovinah³³ spodbujal recikliranje, njegov cilj politike pa bo, da se 15 % povpraševanja EU zadosti z recikliranimi kritičnimi surovinami. To bo pripomoglo h krepitvi okvira za odpadke in krožnost za take materiale ter spodbudilo materialno učinkovito recikliranje, da se zagotovi močan sekundarni trg.

Skupna pravila, ki se uporabljajo po vsej EU, podjetjem omogočajo napredek na tem področju. Ko bodo sprejeta **pravila o okoljsko primerni zasnovi trajnostnih izdelkov**, bodo spodbudila učinkovito rabo virov in energijsko učinkovitost, s čimer se bosta povečala predelava in recikliranje materialov iz izdelkov ob koncu njihovega življenjskega cikla ter se bo preprečilo in čim bolj zmanjšalo nastajanje odpadkov. Spremeni **digitalni potni list za izdelke** bo potrošnikom in podjetjem omogočil enostaven dostop do ključnih informacij o porabi energije, trajnosti reciklirane vsebine, popravljivosti in možnosti recikliranja izdelkov v EU. Sektorji z veliko porabo materialov in virov, opredeljeni v akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo³⁴, bodo imeli prednost pri določanju pravil za okoljsko primerno zasnovano, ki bodo kos izzivom prihodnosti, prihodnja pravila za spodbujanje pravice do popravila pa bodo podpirala konkurenco v sektorju popravil.

S čedalje večjimi količinami recikliranih, popravljenih in ponovno uporabljenih izdelkov in materialov bo krožnost izboljšala trajnostnost, spodbudila inovacije, podprla ustvarjanje delovnih mest, znižala vhodne stroške za industrijo EU in zmanjšala odvisnost od surovin, vključno s kritičnimi.

Za spremljanje tega dejavnika se predlaga naslednji ključni kazalnik uspešnosti:

Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovjši razpoložljivi podatki
10 Stopnja krožne rabe materialov	Eurostat	Podvojitve do leta 2030 v primerjavi z letom 2020 (Akcijski načrt za krožno gospodarstvo)	11,7 (2021)

7. Digitalizacija

Svetovni trg IKT je ena največjih panog in naj bi v letu 2023 dosegel vrednost 6 bilijonov EUR³⁵. Skupna dodana vrednost sektorja IKT v EU je leta 2021 znašala več kot 604 milijarde EUR, kar je 4,9 % BDP EU.

³³ COM(2023) 160.

³⁴ COM(2020) 98 final. Komisija sodeluje z deležniki, da bi določila prednostne naloge za opredelitev takšnih pravil za oblikovanje trga, ki se bodo redno pregledovala in tako sledila tehnološkemu razvoju. Javno posvetovanje o [novih prednostnih nalogah v zvezi z okoljsko primerno zasnovano za trajnostne izdelke](#).

³⁵ [Delež svetovnega trga IKT po državah leta 2022 | Statista](#).

Kljub odločilnemu pomenu panoge IKT za konkurenčnost številnih sektorjev se je delež EU na svetovnem trgu IKT zmanjšal z 21,8 % leta 2013 na 11,3 % leta 2022. Leta 2022 je samo 69 % MSP dosegalo osnovno raven digitalne intenzivnosti in samo 8 % podjetij je uporabljalo tehnologije umetne inteligence (2021)³⁶.

Digitalne tehnologije močno vplivajo na konkurenčnost gospodarstva EU kot celote ter spodbujajo učinkovitost in inovacije. Njihovo sprejetje in vključevanje v celotnem gospodarstvu bosta odločilnega pomena za splošno konkurenčnost in produktivnost. Da bi EU ohranila vodilni položaj v industriji, mora hkrati prevzeti vodilno vlogo v ključnih vertikalnih sektorjih digitalnih tehnologij, od umetne inteligence do kvantnega računalništva, mikroelektronike in virtualne resničnosti, ter uvesti digitalne infrastrukture, ki zajemajo vse od kibernetike varnosti in omrežij 5G do računalništva in podatkov v oblaku.

Prek meja držav članic se vzpostavljajo varne, zanesljive in trajnostne **digitalne infrastrukture** na področjih, kot so omrežja 5G, satelitska povezljivost in računalništvo v oblaku. Prihodnje povezljivostno omrežje bo združevalo prenos in shranjevanje računalniških podatkov ter bo zahvaljujoč podvodnim kablom in našim satelitskim omrežjem povezano prek vseh koncev planeta. EU mora začeti načrtovati in razvijati prihodnjo povezljivost.

Umetna inteligenca ponuja številne nove možnosti za povečanje konkurenčnosti. Da bi premostila vrzel med razvojem in trgom, Komisija skupaj z državami članicami sofinancira centre za preizkušanje in eksperimentiranje, v katerih lahko podjetja preizkusijo svoje najnovejše tehnologije, ki temeljijo na umetni inteligenci, v realnih okoljih. Komisija bo spodbujala potencial uporabe umetne inteligence tudi v javnih upravah.

EU bo na podlagi uspeha Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo³⁷ pospešila raziskave in inovacije na področju **kvantnega računalništva**, komunikacije in zaznavanja, ki bo odločilno vplivalo na različne sektorje uporabe in odprlo priložnosti v njih, vključno s financami, logistiko in elektronskimi komunikacijami ter nacionalno varnostjo in obrambo. **Polprevodniki** so že zdaj kritičnega pomena za odpornost te panoge in bodo postali še bolj nepogrešljivi. Evropski akt o čipih³⁸ bo podpiral konkurenčnost polprevodniškega ekosistema v EU, povečal tehnološko suverenost EU in zagotovil zanesljivost oskrbe.

V prihodnosti bo prelomen **splet 4.0**, v katerem bo vse popolnoma medsebojno povezano. Organizacije in podjetja že vlagajo v **digitalne dvojčke**, ki omogočajo točne digitalne simulacije predmetov. Z njimi bo mogoče učinkoviteje načrtovati in predvidevati potrebe ter izpade delovanja ali preprečevati okvare. Komisija razvija digitalni dvojček Zemlje (Destinacija Zemlja) za modeliranje in simulacijo naravnih pojavov, ki bo na voljo sredi leta 2024. Digitalni dvojček oceanov je predviden za konec leta 2024. Sledili bodo drugi digitalni dvojčki, na primer digitalni dvojčki mest ali „virtualni dvojček človeka“ kot prelomen pripomoček za medicinske raziskave (predvidoma ne prej kot leta 2025).

Vse bolj povezani svet prinaša tudi tveganja. **Kibernetika varnost** je bistvena za varnost in odpornost. Zakonodajni okvir EU za kibernetiko varnost bo okrepljen, tudi s predlaganim aktom o kibernetiki odpornosti, katerega cilj je zaščititi povezane izdelke. Akt bo vzpostavil

³⁶ Podatki Eurostata.

³⁷ Po zaslugi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo v EU zdaj deluje osem superračunalnikov, od katerih sta dva med desetimi najzmogljivejšimi na svetu.

³⁸ Predlog UREDBE SVETA o spremembi Uredbe Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa v zvezi s Skupnim podjetjem za čipe (COM(2022) 47 final).

visoke skupne standarde, ki bodo koristili tudi evropski industriji kibernetne varnosti na svetovni ravni. Komisija z vozlišči digitalnih inovacij pomaga tudi MSP, da izboljšajo svojo kibernetno odpornost. Nujne so naložbe v raziskave in razvoj najnovejših tehnologij kibernetne varnosti ter njihovo uvajanje v vse ravni gospodarstva, kar je tudi priložnost za evropsko industrijo kibernetne varnosti.

Digitalizacija je temelj prihodnje konkurenčnosti, zato si je treba prizadevati, da bo EU nadoknadila zaostanek in prevzela vodilno vlogo v tem ključnem sektorju na svetovni ravni. V programu politike digitalnega desetletja so določeni cilji, ki jih je treba doseči do leta 2030. Cilj je, da bi več kot 90 % MSP doseglo osnovno raven digitalne intenzivnosti in da bi vsaj 75 % podjetij začelo uporabljati storitve računalništva v oblaku, velepodatke ali tehnologije umetne inteligence³⁹.

Za spremljanje tega dejavnika se predlagata naslednja ključna kazalnika uspešnosti:

Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovjši razpoložljivi podatki
11 Digitalna intenzivnost MSP v Uniji	Eurostat	90 % do leta 2030	69 % (2022)
12 Sprejetje digitalnih tehnologij v podjetjih	Eurostat	75 % do leta 2030	Storitve računalništva v oblaku: 41 % (2021) Velepodatki: 14,2 % (2020) Umetna inteligenca: 7,9 % (2021)

8. Izobraževanje in spretnosti

Z zelenim in digitalnim prehodom bo moralo vse več oseb pridobiti nove spretnosti, da bodo lahko na svojih delovnih mestih sledili tehnološkemu razvoju ali se zaposlili v drugih sektorjih. Zato akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic določa krovni cilj, da se do leta 2030 vsako leto vsaj 60 % vseh odraslih udeleži usposabljanj (v primerjavi s 37 % leta 2016) in da stopnja zaposlenosti do istega leta doseže vsaj 78 %.

Za odpravo pomanjkanja spretnosti je treba olajšati mobilnost z lažjim priznavanjem spretnosti in kvalifikacij med državami članicami ter spretnosti in kvalifikacij državljanov tretjih držav.

Visokokakovostni in vključujoči sistemi izobraževanja in usposabljanja v EU so ena njenih največjih prednosti⁴⁰ in bistveni za njeno konkurenčnost. Vendar se Evropa že sooča s pomanjkanjem kvalificirane delovne sile, tudi zaradi demografskih sprememb. Delovna sila s

³⁹ Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030 (UL L 323, 19.12.2022, str. 4).

⁴⁰ Delež prebivalcev, starih med 25 in 34 let, ki so uspešno zaključili terciarno izobraževanje, se je povečal z 32,2 % leta 2010 na 41,2 % leta 2021, medtem ko se je skupni delež mladih v EU, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, med letoma 2011 in 2021 zmanjšal za 3,5 odstotne točke na 9,7 %. Vir: [Mladi, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje – Razlaga statističnih podatkov \(europa.eu\)](#).

potrebnimi spretnostmi je ključnega pomena za uspešen dvojni prehod, saj podjetjem omogoča širitev v rastočih sektorjih. Zato je nujno spodbujati ne le ponudbo priložnosti za usposabljanje, prilagojenih sedanjim ali prihodnjim potrebam, temveč tudi priznavanje pridobljenih spretnosti in kvalifikacij s strani podjetij in javnih organov ter ustvariti dovolj privlačne pogoje, da bodo sedanji ali potencialni zaposleni izkoristili te priložnosti za izboljšanje svojih spretnosti ter te spretnosti uporabljali na kakovostnih delovnih mestih.

Evropski program znanj in spretnosti ⁴¹ iz leta 2020 je časovni načrt EU, ki naj bi zagotovil, da bo imela EU usposobljeno delovno silo, ki jo potrebuje za uspešen digitalni in zeleni prehod ter spodbuditev gospodarske konkurenčnosti in zaposlovanja. V njem je potrjeno, da se morajo posamezniki nenehno izpopolnjevati, a tudi prekvalificirati, saj je bolj kot prej verjetno, da bodo na svoji poklicni poti zamenjali delovna mesta in celo sektorje. To zahteva dostop do usposabljanja, pa tudi do storitev usmerjanja in vrednotenja. Cilj strukturnega dialoga o digitalnem izobraževanju in spretnostih je zagotoviti v prihodnost usmerjen nabor spretnosti, ki je temelj za dolgoročno konkurenčnost.

Evropsko leto spretnosti 2023 bo spretnosti postavilo v ospredje, da bi se zaposlenim in podjetjem v EU, zlasti MSP, pomagalo odpraviti njihovo pomanjkanje. Spodbujalo bo miselnost izpopolnjevanja in prekvalifikacije, da bi zaposleni lahko pridobili ustrezne spretnosti za kakovostna delovna mesta.

Točke „vse na enem mestu“ na nacionalni/regionalni ravni lahko posameznikom olajšajo dostop do vseh storitev, povezanih s spretnostmi. Komisija bo še naprej spodbujala izmenjavo dobrih praks na podlagi obstoječih orodij, kot so individualni učni računi.

Potrebni so nadaljnji ukrepi za zagotovitev trajnostnih rešitev za pomanjkanje spretnosti, ki pesti gospodarstvo EU, s spodbujanjem **pristopa „najprej spretnosti“**. To bi lahko zlasti koristilo ljudem iz prikrajšanih ali premalo zastopanih skupin, saj ta pristop vrednoti in priznava dejanske spretnosti namesto formalnih kvalifikacij.

Prehod na enotni trg spretnosti zahteva **prenosljivost** spretnosti po vsej EU. Komisija bo spodbujala polno uporabo določb direktive o priznavanju poklicnih kvalifikacij, zlasti kar zadeva skupne okvire za usposabljanje in skupne preizkuse usposobljenosti. Preučila bo tudi načine za olajšanje potrjevanja in priznavanja kvalifikacij, tudi tistih, ki ne spadajo na področje uporabe direktive o priznavanju poklicnih kvalifikacij.

Izkoristiti moramo potencial **žensk in mladih** z ukrepi za izboljšanje stopnje aktivnosti žensk v vseh sektorjih in na vseh ravneh ter ukrepi za spodbujanje zgodnjega vključevanja mladih na trg dela. Poleg tega moramo spodbujati enake možnosti in udeležbo vseh, tudi ljudi iz prikrajšanih okolij, manjšin in invalidov. Slednje naj bi obravnavala prihodnja pobuda za posodobitev okvira za kakovost pripravništev. Vključevanje oseb z nizko stopnjo izobrazbe in drugih premalo zastopanih skupin na trg dela bo na splošno koristno za družbo in bo prispevalo k obravnavanju sedanjega krčenja delovne sile v EU. Najbolj pereče pomanjkanje delovne sile in spretnosti lahko pomagajo ublažiti tudi **zakonite migracije**. Komisija bo letos predstavila pobudo za priznavanje spretnosti in kvalifikacij državljanov tretjih držav, tako da bo združila dolgoročne sistemske ukrepe za izboljšanje priznavanja s kratkoročnimi ukrepi za odpravo nekaterih najnujnejših vrzeli v spretnostih v EU.

Tehnično in ročno delo mora spet postati cenjeno in ga je treba spodbujati, da bo več strokovnjakov pritegnilo k razvoju poklicne poti na teh področjih. **Poklicno izobraževanje in usposabljanje** je treba vključiti v načrtovane gospodarske reforme ter regionalne in sektorske

⁴¹ COM(2020) 274 final.

strategije, da se zagotovi pravočasen razvoj spretnosti za poklice, ki bodo potrebni v prihodnosti. Pobuda EU o centrih poklicne odličnosti ima pri tem pomembno vlogo, saj vključuje tesno sodelovanje s podjetji, tudi MSP, in prispeva k regionalnemu razvoju, podjetništvu, inovacijam, industrijskim grozdom in strategijam pametne specializacije. Komisija še naprej podpira tudi vajeništva prek evropske koalicije za vajeništva (EAfA), ki je s 400 zavezami v zadnjih desetih letih zbrala več kot milijon vajeništev. Na splošno je treba na podlagi pobud, kot je priporočilo Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju iz leta 2020, zagotoviti tako ponudbo priložnosti za izobraževanje in usposabljanje kot tudi privlačnost takih priložnosti za potencialne udeležence. Komisija bo še naprej tesno sodelovala z državami članicami, da bi zagotovila ne le obseg usposabljanj, temveč tudi kakovost rezultatov in njihovo prilagajanje sektorskim potrebam.

Zanesljivi izobraževalni sistemi in razpoložljivost kvalificirane delovne sile, ki jih podpira evropski sistem z enakimi možnostmi in kakovostnimi delovnimi mesti, so ključni za uspešno poslovanje podjetij in ohranjanje najboljše delovne sile. Ključni kazalnik uspešnosti za udeležbo v izobraževanju in usposabljanju bo na voljo vsako drugo leto, da bi se spremljalo, kako zaposleni prilagajajo svoje spretnosti spreminjajočim se zahtevam. Odločen trend ključnega kazalnika uspešnosti v zvezi z IKT bo omogočal ne le spremljanje digitalne podpore v podjetjih, temveč tudi napredek žensk na tem področju.

Za spremljanje tega dejavnika se predlagajo naslednji ključni kazalniki uspešnosti:

	Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovejši razpoložljivi podatki
13	Vsakoletna udeležba odraslih v izobraževanju in usposabljanju (ženske in moški)	Raziskava o izobraževanju odraslih / raziskava o delovni sili	60 % do leta 2030	37 % (2016)
14	Stopnja zaposlenosti odraslih	Eurostat	78 % do leta 2030	73 % (2021)
15	Strokovnjaki za IKT (ženske in moški)	Eurostat	20 milijonov do leta 2030	8,5 milijona 19,1 % žensk (2021)

9. Trgovina in odprta strateška avtonomija

EU je v zadnjih desetletjih gospodarsko in politično moč črpala iz svojega položaja trgovinske sile in je izkoriščala prednosti odprte trgovine ne le v smislu blaga, temveč tudi storitev in varstva intelektualne lastnine. Dve tretjini uvoza EU so vmesni vložki, kot so surovine, deli in komponente, ki prispevajo k proizvodnemu procesu. Dolgoročni dokazi iz držav EU kažejo, da je enoodstotno povečanje odprtosti gospodarstva povezano z 0,6-odstotnim povečanjem produktivnosti dela⁴².

Zaradi odprte in raznolike trgovine je EU uspešnejša, konkurenčnejša in odpornejša. V spreminjajočem se geopolitičnem okolju mora EU še naprej krepiti svoje dobavne verige in

⁴² Evropska komisija, Evropsko poročilo o konkurenčnosti, 2007.

zmanjšati trgovinsko odvisnost na področju kritičnih surovin⁴³ ter drugih strateških proizvodov in tehnologij, v zvezi s katerimi je EU odvisna od tretjih držav, hkrati pa graditi partnerstva in izkoriščati zunanje pole rasti. Svobodna, na pravilih temelječa in pravična trgovina je osnovni pogoj za varnost in diverzifikacijo oskrbe EU.

EU si bo še naprej prizadevala za odpiranje trgov za podjetja iz EU s poglobljanjem vezi z zavezniki in trgovinskimi partnerji. Komisija bo zlasti še naprej širila **mrežo sporazumov EU o prosti trgovini**, obenem pa bo že obstoječe sporazume kar najbolje izkoristila z učinkovitim izvajanjem in izvrševanjem. EU bo tudi še naprej sodelovala s Svetovno trgovinsko organizacijo, tudi pri njeni reformi, in se zavzemala za večstranska trgovinska pravila, ki so najučinkovitejši način za zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev za gospodarske subjekte po vsem svetu.

EU bi morala še naprej imeti vodilno vlogo pri mednarodnem sodelovanju v skupno korist vseh strani. Zato bo še naprej **gradila partnerstva**, ne le s trgovinskimi sporazumi, temveč tudi z drugimi dogovori o sodelovanju s partnerji pri vprašanih skupnega interesa. Pri tem bo ključnega pomena strategija Global Gateway, pozitiven prispevek EU za trge v vzponu in gospodarstva v razvoju, ki spodbuja dvojni prehod in človekov razvoj. Poleg tega si EU prizadeva za sporazume o pravilih digitalne trgovine, pri čemer se osredotoča na partnerje v Aziji in nadgrajuje digitalna partnerstva⁴⁴, kjer obstajajo, s čimer spodbuja pravice in vrednote EU. Svet za trgovino in tehnologijo EU-Indija je še en primer, kako lahko okrepiamo naša mednarodna partnerstva s strateškimi partnerji. Tudi kritične surovine so področje, na katerem si bo EU prizadevala razširiti svojo mrežo partnerstev in sodelovati v okviru prihodnjega kluba za surovine, ki bo združeval države porabnice in države, bogate z viri, da bi spodbujal trajnostne naložbe.

EU bo prav tako še naprej in še tesneje sodelovala z ZDA, ki je partnerica s trdnimi skupnimi vrednotami. EU in ZDA si prizadevata za izvajanje nove čezatlantske pobude za trajnostno trgovino, da bi z vzajemno podporo dosegli napredek pri skupnih ciljih zelene in trajnostne trgovine ter podprli prehod na nizkoogljično in odporno gospodarstvo⁴⁵. Kot sta se 10. marca dogovorila predsednik Biden in predsednica von der Leyen, bosta EU in ZDA poglobili sodelovanje pri diverzifikaciji kritičnih dobavnih verig mineralov in baterij ter gospodarski varnosti.

Pri uresničevanju navedenih ciljev si EU in države članice ne morejo privoščiti, da bi se zgolj odzivale na razvoj dogodkov, zato vzpostavljajo usklajen okvir za gospodarsko varnost, ki tveganja obravnava ciljno usmerjeno, hkrati pa varuje koristi odprte trgovine in digitalnega sodelovanja. EU bo tudi strateško uporabljala razpoložljiva avtonomna orodja, kot so instrumenti trgovinske zaščite, uredba o tujih subvencijah, instrument za mednarodno javno naročanje ali predlagani instrument EU za odvracanje od prisilnih ukrepov.

Vzajemni dostop do trgov in odprava trgovinskih ovir (tako za blago kot tudi za storitve) bosta prinesla več priložnosti za trgovino, naložbe, inovacije in rast produktivnosti.

Za spremljanje tega dejavnika se predlaga naslednji ključni kazalnik uspešnosti:

Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovejši razpoložljivi
-----------------------------	-----	-----------------	--------------------------

⁴³ COM(2023) 165 final in COM(2023) 160 final.

⁴⁴ V tem okviru bo EU sodelovala z Južno Korejo in Singapurjem na področju pravil digitalne trgovine ter si prizadevala za sodelovanje pri digitalni trgovini s partnericami ASEAN.

⁴⁵ Po napovedi na ministrskem srečanju Sveta EU-ZDA za trgovino in tehnologijo decembra 2022.

			podatki
16	Trgovina s preostalim svetom (kot delež BDP)	Eurostat	Povečanje 21,5 % (2021) 20,2 % (2020)

III. Regulativni okvir, ki spodbuja rast

Kakovost javne uprave in regulativnega okvira sta ključnega pomena za konkurenčnost Unije. EU je postala določevalka visokih standardov na področjih politike, kot so varstvo potrošnikov, konkurenca, okolje in varnost na delovnem mestu, ter zagotavlja regulativno stabilnost in gotovost. Komisija se pri pripravi novih predpisov opira na enega najnaprednejših sistemov za boljše pravno urejanje, ki ga je OECD uvrstila med najboljše. Kljub temu so še vedno mogoče izboljšave.

Novo **preverjanje konkurenčnosti** zagotavlja, da ocene učinka zakonodajnih predlogov na celovit način predstavljajo pričakovane učinke vsakega predloga na stroškovno in cenovno konkurenčnost, mednarodno konkurenčnost in zmogljivost za inovacije, pa tudi na konkurenčnost MSP. Za dopolnitev tega preverjanja bo Komisija preučila, kako bi bilo mogoče bolje oceniti kumulativne učinke različnih ukrepov politike na ravni EU, da bi razvila metodologijo v ta namen. Poleg tega je cilj pristopa „za enega sprejetega se eden odpravi“ izogibanje nepotrebnemu bremenu, če je upravne stroške, kot so obveznosti poročanja, certificiranje ali označevanje, mogoče izravnati na istem področju politike. Prihodnja letna študija bremena bo pokazala prve obetavne rezultate v zvezi s tem.

Obveznosti poročanja so nujne za ustrezno spremljanje in izvrševanje zakonodaje, vendar povzročajo stroške, zlasti za MSP. Nadaljnja **racionalizacija obveznosti poročanja in zmanjšanje upravnega bremena sta prednostni nalogi Komisije**⁴⁶. Na več področjih politike so bila že izvedena preverjanja primernosti⁴⁷, med katerimi so bile opredeljene možnosti za poenostavitev zahtev in zmanjšanje stroškov poročanja. Komisija bo **ponovno sprožila prizadevanja za racionalizacijo in poenostavitev zahtev glede poročanja** za podjetja in uprave s prvimi posameznimi predlogi za **zeleno, digitalno in gospodarsko tematsko področje, ki jih bo predstavila pred jesenjo**. Cilj bi moral biti zmanjšanje takih bremen za 25 %, ne da bi se ogrozili povezani cilji politike. Glede na obsežno zakonodajno dejavnost v tem mandatu Komisije je to še posebej primeren trenutek za okrepitev teh prizadevanj. Taki ukrepi bi lahko zmanjšali birokracijo in poenostavili zakonodajno okolje ter sprostili kvalificirane vire, kar bi koristilo konkurenčnosti podjetij. Enako bi lahko veljalo tudi za druge medsektorske teme, kot je poenostavitev/digitalizacija pravil o označevanju.

Prednost dobro zasnovanih pravil EU je poenostavitev obveznosti za državljane in podjetja, zlasti MSP, tudi na področjih, kjer nadomestijo mozaik 27 nacionalnih okvirov z enotnim sklopom pravil. Komisija bo še naprej razvijala **inovacijam prijaznejši pristop k urejanju** z večjo uporabo **regulativnih peskovnikov/preizkusnih platform**, ki za omejeno časovno obdobje omogočajo preizkušanje novih rešitev v nadzorovanem okolju. Komisija je že predlagala take peskovnike za umetno inteligenco in podnebno nevtralne panoge ter bo enako

⁴⁶ Na primer Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije, ki je združila energetske in podnebno načrtovanje ter poenostavila spremljanje napredka; skupina na visoki ravni za upravna bremena iz leta 2007.

⁴⁷ Na primer Preverjanje primernosti poročanja in spremljanja na področju okoljske politike EU (SWD(2017) 230), v okviru katerega je bilo pregledanih 180 obveznosti poročanja iz 60 zakonodajnih aktov.

predlagala za farmacevtski sektor. Na podlagi tega bo dejavno razmislila tudi o razširitvi na druga področja/sektorje.

Kjer bo to mogoče, bo razmislila tudi o uporabi **regulativnih modelov**, ki spodbujajo⁴⁸ namesto predpisujejo in s tem zmanjšujejo stroške izpolnjevanja obveznosti, hkrati pa dosegajo enake rezultate.

Konkurenčnost je odvisna od prenove. Komisija bo še naprej **redno ocenjevala zakonodajo EU**, da bi preverila, ali je še vedno primerna za svoj namen. Na področjih, na katerih prihaja do znatnih tehnoloških sprememb, bo preučila možnost boljše uporabe **klavzul ponovnega pregleda/revizijskih klavzul** v svojih zakonodajnih predlogih, da bi zagotovila, da bo ureditev še naprej primerna za prihodnost. Kadar je za zagotovitev stabilnosti in predvidljivosti za akterje na trgu in druge deležnike bistvenega pomena hitro sprejetje ključne zakonodaje, si bo Komisija prizadevala za jasno politično zavezo Evropskega parlamenta in Sveta kot sozakonodajalcev.

Ko bo zakonodaja sprejeta, bo Komisija še naprej pomagala državam članicam pri **pravilnem, celovitem in pravočasem prenosu prava EU**. Ta dialog se bo nadaljeval. Države članice so obvezane pravilno upravljati pravila, h katerim so se zavezale kot evropske zakonodajalke, vključno s tem, da ne dodajajo dodatnega regulativnega ali upravnega bremena, ki presega potrebno (kar je še vedno pogosto), in da pri prenosu direktiv EU v nacionalno zakonodajo ne obremenjujejo podjetij in državljanov po nepotrebnem (t. i. čezmerno prenašanje zakonodaje). Številne praktične koristi usklajevanja na enotnem trgu se lahko izgubijo, če se izvajanje med državami članicami zelo razlikuje. Prenos mora biti tudi pravočasen, da se čim bolj zmanjša tveganje negotovosti v zvezi s stanjem zakonodaje, zlasti za podjetja. V zvezi s tem se države članice ter regionalni in lokalni organi spodbujajo, da pregledajo sedanje postopke za prenos zakonodaje EU.

Močna javna uprava je nujna, da lahko javni sektor še naprej izvaja politike EU. Komisija bo opredelila več ukrepov⁴⁹ za poglobitev in okrepitev upravnega sodelovanja, podporo organom za izboljšanje nabora spretnosti javnih uslužbencev ter olajšanje izmenjave praks in osebja, da bi se podprlo izvajanje posebnih reform, razvoj političnih pobud ali uvedba novih orodij in pristopov upravljanja.

Ta ključni kazalnik uspešnosti odraža, kako enostavno se zdi podjetjem izpolnjevanje vladnih predpisov in upravnih zahtev. Trend povečanja bo odražal, v kolikšni meri so lahko EU in njene države članice skupaj uspešne pri zagotavljanju, da zakonodajni in upravni okvir spodbuja rast.

Za spremljanje tega dejavnika se predlaga naslednji ključni kazalnik uspešnosti:

Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Ciljna vrednost	Najnovejši razpoložljivi podatki
17 Enostavnost izpolnjevanja predpisov	Pregled enotnega trga	Povečanje	3,64 (2021) 3,33 (2018)

Zaključek

⁴⁸ S poslovnimi ali finančnimi spodbudami.

⁴⁹ Evropski upravni prostor v EU.

Glede na močno svetovno konkurenco in nove geopolitične razmere konkurenčnost nikoli ni samoumevna in si zasluži politično pozornost na najvišji politični ravni. S ponovnim namenjanjem pozornosti dolgoročni konkurenčnosti bomo zagotovili, da bo Evropska unija poskrbela za svojo privlačnost in položaj v svetovnem gospodarstvu.

EU je na prelomni točki naslednjega desetletja in potrebuje skupna prizadevanja podjetij in oblikovalcev politik, da bi jo lahko usmerili na pravo pot v prihodnost. Podjetja imajo dolgoročne perspektive ter potrebujejo predvidljive in konkurenčne okvirne pogoje za svoje naložbe. Od tega je odvisno, kje bo potekala prihodnja gospodarska rast.

V tem sporočilu so poudarjeni glavni dejavniki dolgoročne konkurenčnosti. Dejavniki so medsebojno povezani, enotnega odgovora na naše sedanje izzive pa ni. V nenehno spreminjajočem se okolju se bodo ti dejavniki merili na podlagi ključnih kazalnikov uspešnosti, ciljev in okvirov spremljanja, ki so že bili razviti v sektorskih politikah⁵⁰, pregledu enotnega trga, programu politike digitalnega desetletja in evropskem semestru. Komisija namerava vsako leto predstaviti posodobitev v pregledu enotnega trga in pregledu konkurenčnosti. Vsi skupaj bodo zagotovili merilo konkurenčnosti EU za marčevsko zasedanje Evropskega sveta in za Evropski parlament ter s tem spodbudili razpravo o vseh potrebnih ukrepih politike in k njej prispevali. Prav tako bosta usmerjala Komisijo pri njenem vsakodnevem delu, sozakonodajalca pa pri dokončanju zakonodaje, ki vpliva na evropsko konkurenčnost. Zavezanost držav članic reformam in usklajena, močna sporočila podjetjem, podprta s potrebnimi naložbami in izvajanjem, bodo omogočili, da bo Evropa lahko zgradila svojo konkurenčnosti na podlagi svojih prednosti.

Medtem bo Komisija dejavno pregledala svoje predpise, ocenila, ali so primerni za svoj namen, in si prizadevala za inovacijam prijaznejši pristop k urejanju. Jasen regulativni okvir, podpora ključnim inovacijam, kvalificirana delovna sila in zmanjšane zahteve glede poročanja, kjer je to mogoče, bodo omogočili dolgoročno rast poslovnega okolja za industrijo EU.

Evropski svet in Evropski parlament sta pozvana, da potrdita prednostne naloge, opredeljene v tem sporočilu, in redno ocenjujeta doseženi napredek.

⁵⁰ Okvir trajnostnega razvoja, indeks digitalnega gospodarstva in družbe, steber socialnih pravic, pregled inovacijskih kazalnikov in drugi omogočajo bolj razčlenjen pogled na povezani razvoj v EU.

Priloga – Ključni kazalniki uspešnosti za spremljanje konkurenčnosti industrije EU

Št.	Ključni kazalnik uspešnosti	Vir	Opis	Ciljna vrednost	Najnovejša vrednost
<i>Delujoč enotni trg</i>					
1	Povezanost enotnega trga	Pregled enotnega trga ⁵¹	Trgovinski tok blaga in storitev v EU kot delež BDP EU.	Povečanje	23,5 % za blago (2021) 21,5 % za blago (2020) 6,75 % za storitve (2021) 6,5 % za storitve (2020)
2	Odstopanje od skladnosti	Pregled enotnega trga ⁵²	Meri število prenesenih direktiv, za katere je Komisija začela postopek za ugotavljanje kršitev zaradi nepravilnega prenosa.	0,5 %	1,3 % (2021)
<i>Dostop do zasebnega kapitala in naložb</i>					
3	Neto zasebne naložbe kot delež BDP	Pregled enotnega trga ⁵³	Zasebne naložbe so neposredno povezane z enostavnim dostopom do zasebnega kapitala.	Povečanje	3,2 % (2021) 2,6 % (2020) 4,4 % (2019)
4	Naložbe tveganega kapitala	Pregled enotnega trga ⁵⁴	Napredek na tem področju je dober kazalnik napredka pri dostopu do zasebnega kapitala na splošno. Nedavno je bil dosežen napredek, ki pa je skromen v primerjavi z mednarodno ravtnjo.	Povečanje	0,48 % (2021) 0,03 % (2018)
<i>Javne naložbe in infrastruktura</i>					
5	Javne naložbe kot delež BDP	Podatkovna zbirka AMECO ⁵⁵	Javne naložbe imajo ključno vlogo pri razvoju in ohranjanju infrastruktur, ki	Povečanje	3,2 % (2022)

⁵¹ [Povezanost na trgu blaga in storitev | Pregled enotnega trga \(europa.eu\)](http://europa.eu).

⁵² [Prenos | Pregled enotnega trga \(europa.eu\)](http://europa.eu).

⁵³ [Gospodarska odpornost | Pregled enotnega trga \(europa.eu\)](http://europa.eu).

⁵⁴ [Dostop do financiranja | Pregled enotnega trga \(europa.eu\)](http://europa.eu).

			podpirajo poslovne dejavnosti, kot so energetska, prometna ali digitalna povezljivost.		
<i>Raziskave in inovacije</i>					
6	Intenzivnost raziskav in razvoja v % BDP	Eurostat ⁵⁶	Skupni izdatki za raziskave in razvoj (javni in zasebni).	> 3 % po letu 2030	2,26 % (2021) 2,3 % (2020) 2,22 % (2019)
7	Število patentnih prijav ⁵⁷	Eurostat ⁵⁸	Patenti odražajo sposobnost gospodarstva za izkoriščanje znanja in kažejo na konkurenčno prednost, ki jo je mogoče doseči z inovacijami.	Povečanje	67 713 (2021) 65 925 (2020) 66 510 (2019)
<i>Energija</i>					
8	Delež energije iz obnovljivih virov	Eurostat ⁵⁹	Proizvodnja energije iz obnovljivih virov (kot v predlogu direktive o energiji iz obnovljivih virov).	45 % leta 2030	21,77 % (2021) 22,04 % (2020) 19,89 % (2019)
9	Cene električne energije za negospodinjске odjemalce ⁶⁰	Eurostat ⁶¹	Cena električne energije za industrijske odjemalce je dober pokazatelj cenovne dostopnosti energije.	Nižje in nato stabilne	0,1604 EUR na kWh (prvi semester 2022) 0,0818 EUR (prvi semester 2020)
<i>Krožnost</i>					
10	Stopnja krožne rabe materialov	Eurostat ⁶²	Stopnja krožne rabe materialov meri delež predelanih materialov, vrnjenih v	23,4 % do leta 2030	11,7 % (2021) 11,7 % (2020)

⁵⁵ https://ec.europa.eu/economy_finance/ameco_dashboard.

⁵⁶ [Podatkovna zbirka – Znanost, tehnologija in inovacije – Eurostat \(europa.eu\)](#).

⁵⁷ Patentne prijave pri Evropskem patentnem uradu po državah prebivališča prijaviteljev, privzeti pogled v naboru podatkov Eurostata.

⁵⁸ [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#), spletna koda za podatke: SDG_09_40.

⁵⁹ [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#), spletna koda za podatke: NRG_IND_REN.

⁶⁰ Skupina IC, poraba med 500 in 2 000 MWh, privzeti pogled v naboru podatkov Eurostata.

⁶¹ [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#), spletna koda za podatke: NRG_PC_205.

⁶² [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#).

			gospodarstvo, v skupni rabi materialov. Cilj iz akcijskega načrta za krožno gospodarstvo: podvojitve v primerjavi z letom 2020.		
<i>Digitalizacija</i>					
11	Digitalna intenzivnost MSP	Eurostat ⁶³	Delež podjetij EU z vsaj osnovno ravno digitalne intenzivnosti. Osnovna raven vključuje uporabo vsaj štirih od dvanajstih izbranih digitalnih tehnologij (kot je uporaba katere koli tehnologije umetne inteligence, e-trgovanje, ki predstavlja vsaj 1 % celotnega prometa itd.), kot je opredeljeno v digitalnem desetletju.	90 % do leta 2030	69 % (2022)
12	Sprejetje digitalnih tehnologij v podjetjih	Eurostat ^{64 65 66}	Delež evropskih podjetij, ki uporabljajo storitve računalništva v oblaku, velepodatke in umetno inteligenco. Cilj zastavljen v digitalnem desetletju.	75 % do leta 2030	Storitve računalništva v oblaku: 41 % (2021) 23,9 % (2018) Velepodatki: 14,2 % (2020) Umetna inteligenca: 7,9 % (2021)
<i>Izobraževanje in spretnosti</i>					
13	Vsakoletna udeležba odraslih v izobraževanju in	Raziskava o izobraževanju	Večja udeležba v usposabljanju bo pomenila dober napredek pri razvoju	60 % do leta 2030	37,4 % (2016) ⁶⁸ Na podlagi raziskave o

⁶³ [Kako digitalizirana so podjetja EU? – Eurostatove novice – Eurostat \(europa.eu\).](#)

⁶⁴ [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#), spletna koda za podatke: ISOC_CICCE_USE. Velikost podjetja: 10 zaposlenih ali več.

⁶⁵ [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#), spletna koda za podatke: ISOC_EB_BD. Velikost podjetja: 10 zaposlenih ali več.

⁶⁶ [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#), spletna koda za podatke: ISOC_EB_AI. Velikost podjetja: 10 zaposlenih ali več.

	usposabljanju (ženske in moški)	odraslih/raziskava o delovni sili ⁶⁷	spretnosti za trajnostno konkurenčnost (cilj določen na vrhu v Portu v okviru stebra socialnih pravic).		izobraževanju odraslih, ki se je v preteklosti izvajala vsakih šest let.
14	Stopnja zaposlenosti odraslih	Eurostat ⁶⁹	Večja udeležba na trgu dela pomeni manj pomanjkanja delovne sile, s čimer se krepi trajnostna konkurenčnost (cilj določen na vrhu v Portu v okviru stebra socialnih pravic).	78 % do leta 2030	73 % (2021)
15	Strokovnjaki za IKT (ženske in moški)	Eurostat ^{70 71}	Ta kazalnik, ki je eden od ciljev digitalnega desetletja, meri napredek pri doseganju ustrezno prilagojene delovne sile, specializirane za razvoj in uvajanje digitalnih tehnologij.	20 milijonov do leta 2030	8,5 milijona ⁷² (2021) Odstotek žensk 19,1 % (2021) 17,8 % (2019)
Trgovina in odprta strateška avtonomija					
16	Trgovina s preostalim svetom (kot delež BDP)	Letno poročilo o enotnem trgu ⁷³	Trgovinski tok blaga in storitev s preostalim svetom kot delež BDP EU.	Povečanje	21,5 % (2021) 20,2 % (2020) ⁷⁴
Regulativno breme					
17	Enostavnost izpolnjevanja predpisov	Pregled enotnega trga ⁷⁵	Dojemanje podjetij z odgovorom na vprašanje „Kako enostavno je za podjetja	Povečanje	3,64 (2021) 3,33 (2018)

⁶⁸ [Circabc \(europa.eu\)](#). Podatki GD za zaposlovanje in socialne zadeve iz raziskave o izobraževanju odraslih z izjemo „vodnega usposabljanja na delu“.

⁶⁷ Ta kazalnik se bo izvajal od leta 2022 naprej, podatki pa bodo na voljo vsaki dve leti.

⁶⁹ [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#) – [Zaposlenost in aktivnost po spolu in starosti – letni podatki](#). Spletna koda za podatke: LFSI_EMP_A.

⁷⁰ [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#). Zaposleni strokovnjaki za IKT, odstotek skupne zaposlenosti. Spletna koda za podatke: ISOC_SKS_ITSPT.

⁷¹ [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#). Zaposleni specialisti IKT po spolu. Spletna koda za podatke: ISOC_SKS_ITSPS.

⁷² Ocene. Osnova za izračun: 189,7 milijona oseb, zaposlenih v letu 2021 – [Zaposlovanje – letna statistika – Razlaga statističnih podatkov \(europa.eu\)](#).

⁷³ [Letno poročilo o enotnem trgu 2023.pdf \(europa.eu\)](#), slika 1.

⁷⁴ Svetovna trgovina z blagom in storitvami – pregled – Razlaga statističnih podatkov (europa.eu)

⁷⁵ [Odzivna uprava in regulativno breme | Pregled enotnega trga \(europa.eu\)](#).

			v vaši državi izpolnjevanje vladnih predpisov in upravnih zahtev (npr. dovoljenja, poročanje, zakonodaja)? (1 = preveč zapleteno; 7 = izredno enostavno)“ v anketi o indeksu svetovne konkurenčnosti Svetovnega gospodarskega foruma.		
--	--	--	---	--	--